

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра історії держави і права

Історія України

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних і самостійних робіт

для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті кібербезпеки
та інформаційних технологій галузей знань 12 «Інформаційні технології» і
07 «Управління та адміністрування»

Одеса
Фенікс
2024

УДК: 94(477)(073)

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 4 від 17 січня 2024 р.)*

Автор:

Шершенькова Вікторія – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри історії держави і права Національного університету «Одеська юридична академія» (ORCID ID: 0000-0002-3123-8578)

Рецензенти:

Атаманова Наталя – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін Міжнародного гуманітарного університету

Краснопольська Тетяна – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія»

Шершенькова В. Історія України : метод. вказівки до виконання практ. і самост. робіт для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті кібербезпеки та інформаційних технологій галузі знань 12 «Інформаційні технології» галузі знань і 07 «Управління та адміністрування» [Електронне видання]; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 26 с. Режим доступу: ...

Методичні вказівки призначені для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті кібербезпеки та інформаційних технологій, галузі знань 12 «Інформаційні технології» і 07 «Управління та адміністрування» з метою закріплення лекційного матеріалу та підготовки до практичних занять з дисципліни «Історія України». Містять питання до практичних занять та самостійної роботи.

УДК: 94(477)(073)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Тема 1. Предмет та методологія курсу «Історія України», його періодизація та історіографія.....	5
Тема 2. Утворення, розвиток та занепад Київської Русі.....	6
Тема 3. Утворення, розвиток та занепад Галицько-Волинської держави.....	7
Тема 4. Українські землі у другій половині XIV – у першій половині XVII ст.	8
Тема 5. Українські землі у другій половині XVII – у першій половині XVIII ст.	9
Тема 6. Українські землі наприкінці XVIII - XIX ст.	10
Тема 7. Україна у роки Першої світової війни.....	11
Тема 8. Українська національна революція. Україна в боротьбі за збереження незалежності (1918–1920 рр.).....	12
Тема 9. Встановлення і розвиток радянської влади в Україні (1917–1930 рр.).....	13
Тема 10. Україна напередодні та в роки Другої світової війни. Україна у перші повоєнні роки.....	14
Тема 11. УРСР доби «відлиги», «застою» та «перебудови» (1953-1990 рр.).....	15
Тема 12. Проголошення і будівництво незалежної української держави (1990 р. по теперішній час).....	16
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	17
ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ.....	18
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	22

ВСТУП

Дисципліна «Історія України» вивчається здобувачами вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті кібербезпеки та інформаційних технологій знань галузі знань 12 «Інформаційні технології» (121 «Інженерія програмного забезпечення», 122 «Комп'ютерні науки», 125 «Кібербезпека») та 07 «Управління та адміністрування» (073 «Менеджмент») на першому курсі навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є задоволення пізнавальних потреб здобувачів вищої освіти та виховання у них духу національної свідомості. Фактично даний курс потрібний не лише для підвищення якості володіння історичними знаннями, а й для всебічного глибокого усвідомлення величезної цінності незалежності Української держави. Сьогодні вже не підлягає сумніву твердження, що розвиток країни має базуватися на глибоких знаннях історичного минулого, на злагоді громадянського суспільства і держави, використанні всіх позитивних рис менталітету народів України, спрямованих на загальноукраїнську ідею «розбудови незалежної, економічно незалежної європейської держави». Зважаючи на це, вивчення історії України має величезне значення, насамперед тому, що сприяє усвідомленню нашого складного, багатогранного і часто суперечливого історичного минулого, зокрема – українського державотворення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є дослідження фактів і подій минулого та їх вплив на наше сьогодення, формування історичної свідомості українського народу.

Оволодіння дисципліною «Історія України» передбачає читання лекцій, проведення практичних занять, самостійної роботи та заліку. Особлива увага приділяється питанням дослідження та вивчення документів Хрестоматій з історії України.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- зміст програми з «Історії України» та основні наукові принципи вивчення історичних фактів;
- особливості історичного розвитку регіонів України;
- вплив української культури на формування нашого суспільства і української держави.

вміти:

- використовувати історичний спосіб мислення;
- давати характеристику історичному потенціалу України;
- набуті теоретичні та практичні навички використовувати для подальшого навчання і у роботі.

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ», ЙОГО ПЕРІОДИЗАЦІЯ ТА ІСТОРІОГРАФІЯ

Практичне заняття 1.

1. Поняття предмету дисципліни «Історія України».
2. Періодизація дисципліни «Історія України» та її особливості.
3. Історіографія дисципліни «Історія України» та джерельна база для її вивчення.
4. Функції дисципліни «Історія України».
5. Методи та принципи історичних досліджень.
6. Завдання та особливості курсу на сучасному етапі розвитку України.
7. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.

Самостійна робота 1.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Історіографія дисципліни «Історія України».
2. Функції дисципліни «Історія України».

Методичні вказівки

Починаючи вивчення теми 1, здобувачам слід дослідити сутність самого поняття історії. Потім перейти до дослідження предмету дисципліни «Історія України». Предмет курсу – це безперервний процес формування і розвитку українського народу, його діяльності у державній, політичній, соціально-економічній, духовній та культурній сферах від найдавніших часів до сьогодення.

Джерельна база є основою для вивчення «Історії України». До історичних джерел відносяться писемні, літературні, археологічні, усні, лінгвістичні, етнографічні джерела, фотодокументи, кінодокументи, електронні носії інформації тощо.

При вивченні методів історичних досліджень, слід дослідити й принципи історизму і об'єктивності, порівняльний та інші.

ТЕМА 2. УТВОРЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ЗАНЕПАД КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Практичне заняття 2.

1. Утворення Київської Русі.
2. Прийняття християнства в Київській Русі.
3. Зовнішня та внутрішня політика князя Ярослава Мудрого.
4. Причини феодальної роздробленості Київської Русі.
5. Суспільно-політичне і господарське життя Київської Русі.
6. Розвиток культури та освіти Київської Русі.

Самостійна робота 2.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Суспільно-політичне життя Київської Русі.
2. Розвиток культури Київської Русі.
3. Розвиток освіти Київської Русі.

Методичні вказівки

Вивчаючи тему 2, здобувачам варто приділити більше уваги саме реформам Володимира Великого. Найважливішою реформою було запровадження у 988 р. християнства. Спочатку нову релігію впроваджували у містах, потім у селах, часто примусово. Через певний час християнство перемогло язичництво, хоч деякі традиції перейшли у християнське богослужіння. Запровадження християнства дозволило Київській Русі стати суб'єктом міжнародного права.

До практичного заняття необхідно також підготувати історичний портрет князя Ярослава Мудрого, особливо, які риси характеру дозволили йому зайняти престол і розширити території Київської Русі. Так, завдяки своїй послідовній політиці він зумів досягти значних результатів: сприяв розквіту Київській Русі, склав збір законів «Руська правда», докладав багато зусиль щодо розвитку освіти та культури, остаточно затвердив християнство.

ТЕМА 3. УТВОРЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ЗАНЕПАД ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Практичне заняття 3.

1. Волинське та Галицьке князівства: виникнення та їх роль в історії України.
2. Князювання Романа Мстиславича.
3. Політика короля Данила.
4. Татаро-монгольська навала.
5. Наслідки золотоординського панування.
6. Розподіл та збереження Галицько-Волинської держави нащадками короля Данила.
7. Культура Галицько-Волинської держави.

Самостійна робота 3.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Суспільство Галицько-Волинського князівства.
2. Культура Галицько-Волинської держави.
3. Особливості дуумвірату у Галицько-Волинському князівстві.

Методичні вказівки

Підготувати політичні портрети князя Данила і князя Василька та про особливості їх правління і вплив на розвиток князівства.

Варто визначити фактори, які сприяли економічному (вигідне географічне розташування, важливі торгівельні шляхи, клімат, родючі ґрунти, наявність сольових родовищ, вироблення товарів з металу, каменю, кісток) та культурному (на культуру Галицько-Волинського князівства впливали Візантія, Центральна та Західна Європа, а також країни Сходу) розвитку держави та детально розглянути. В цей період з'являється багато шкіл, поширюється писемність, збільшується кількість міст, які укріплялися, будувалися палаци та церкви.

ТЕМА 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIV – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII СТ.

Практичне заняття 4.

1. Входження українських земель до складу Литовської держави.
2. Кревська унія 1385 р.
3. Економічний та суспільно-політичний розвиток українських земель у другій половині XIV-XVI ст.
4. Українська культура XIV-XV ст.
5. Виникнення та розвиток запорізького козацтва.
6. Люблінська унія 1569 р.
7. Релігійна ситуація у Польщі в другій половині XVI ст.
8. Берестейська унія 1596 р.
9. Культура України в XVI – першій половині XVII ст.

Самостійна робота 4.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Українська культура XIV-XV ст.
2. Культура України в XVI – першій половині XVII ст.

Методичні вказівки

Вивчаючи тему 4, слід детально дослідити питання щодо виникнення козацтва, діяльність та значення Запорізької Січі (вище управління на Січі, кошовий отаман, військовий суддя, військовий писар, військовий осавул, військовий обозний, курінний отаман). Козаки займалися рибальством і мисливством, але основним їх заняттям була саме військова справа. До практичного заняття варто підготувати питання пов'язані з обрядами і традиціями, які діяли у козаків (посвята у козаки, козацькі ради проводили у святкові дні, військові дії супроводжувалися ритуалами тощо).

З другої половини XVI ст. козаки поділялися на реєстрові та нереєстрові (розглянути їх правове положення).

ТЕМА 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

Практичне заняття 5.

1. Причини національно-визвольної війни. Перші перемоги.
2. Зборівський мирний договір.
3. Формування української державності.
4. Білоцерківський мирний договір.
5. Переяславська рада 1654 р.
6. Боротьба за незалежність гетьмана І. Мазепи.
7. Гетьман П. Орлик та його Конституція.
8. Перша Малоросійська колегія 1722 р.
9. Культура України у першій половині XVIII ст.

Самостійна робота 5.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Конституція Пилипа Орлика 1710 р.
2. Культура України у першій половині XVIII ст.

Методичні вказівки

У процесі розгляду даної теми, здобувачам слід визначити основні причини національно-визвольної війни під приводом Богдана Хмельницького (соціальні, політичні, релігійні).

Слід провести історико-порівняльну характеристику Зборівського мирного договору і Білоцерківського мирного договору: причини укладення, основний зміст, їх значення і наслідки для українського народу.

Підготувати історичний портрет гетьмана Івана Мазепи (про його походження, освіту, риси характеру, дипломат, військовий і політичний діяч) та визначити його роль в об'єднанні під своєю владою Лівобережну і Правобережну Україну.

ТЕМА 6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVIII-XIX СТ.

Практичне заняття 6.

1. Розклад феодально-кріпосних відносин в Україні.
2. Промислова революція в Україні у другій половині XIX ст. (40-50 рр.). Скасування кріпосного права.
3. Буржуазні реформи 60-70-х рр. XIX ст. Промисловий розвиток України в пореформений період.
4. Становище Західної України під владою Габсбургів.
5. Селянський рух у Західній Україні. Початок національного відродження в Західній Україні.
6. Революція 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях.
7. Економічний та суспільно-політичний розвиток західноукраїнських земель.
8. Культура України у XIX ст.

Самостійна робота 6.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Культура України у першій половині XIX ст.
2. Культура України у другій половині XIX ст.

Методичні вказівки

Під час підготовки до практичного заняття 6, варто провести порівняльний аналіз економічного та суспільно-політичного розвитку українських земель, які перебували під владою іноземних імперій (Російської імперії, Австрійської імперії, Австро-Угорської імперії).

Визначити причини революції 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях. Незважаючи на поразку в цій революції, вона мала важливі позитивні результати для населення західноукраїнських земель. Відбулася активізація національно-визвольної боротьби народу та піднесення їхньої національної свідомості.

ТЕМА 7. УКРАЇНА У РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Практичне заняття 7.

1. Плани Антанти і Троїстого союзу відносно України.
2. Головна українська рада.
3. Союз визволення України.
4. Воєнні дії на території України у 1914 р.
5. Воєнні дії на території України у 1915-1917 рр.
6. Українські січові стрільці.

Самостійна робота 7.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Україна напередодні Першої світової війни.
2. Українське населення під час Першої світової війни.
3. Українські січові стрільці – військове формування.

Методичні вказівки

Варто розпочати підготовку до теми 7 з питання про держави, які брали участь у Першій світовій війні. Визначити причини війни. Розглянути питання щодо України у планах країн, що брали участь у війні. Найбільшою трагедією українців було й те, що вони змушені були воювати один з одним, оскільки Україна була розділена між імперіями, які воювали між собою.

Визначити склад, мету діяльності Головної української ради та Союзу визволення України та значення їх діяльності для майбутнього України. Про Українських січових стрільців (Український добровольчий легіон): історію створення, устрій, звання, значення та роль для українського народу.

Дослідити, які наслідки для України мала Перша світова війна, як вона негативно вплинула на стан промисловості і сільського господарства.

ТЕМА 8. УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ. УКРАЇНА В БОРОТЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1918–1920 РР.)

Практичне заняття 8.

1. Події Лютневої революції в Україні.
2. Утворення Української Центральної Ради, її склад і політична програма.
3. Універсали УЦР.
4. Конституція УНР.
5. Політика Української держави П. Скоропадського.
6. Директорія УНР.
7. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Злука УНР та ЗУНР.

Самостійна робота 8.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Універсали Української Центральної Ради – від автономії до самостійності.
2. Конституція Української Народної Республіки 1918 р.

Методичні вказівки

Варто розпочати підготовку до теми 8 з причин Лютневої революції в Україні та про утворення Української Центральною Радою.

Детально розглянути Універсали Української Центральної Ради (причини прийняття, зміст, значення): I Універсал червень 1917 р., II Універсал липень 1917 р., III Універсал листопад 1917 р., IV Універсал січень 1918 р. Підготувати матеріали щодо Конституції Української Народної Республіки 1918 р.: причини розроблення, основні положення (8 розділів і 83 статті) та значення для історії України.

Акт злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки 1922 р. в єдину незалежну державу. Українці втратили свою державність, але цей історично важливий документ став підґрунтям до відновлення української держави.

ТЕМА 9. ВСТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ (1917–1930 РР.)

Практичне заняття 9.

1. Нова економічна політика в Україні та її наслідки. Голодомор 1921-1923 рр.
2. Участь УСРР в утворенні СРСР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу у 1920-1930-х рр.
3. Культура УСРР у роки НЕП.
4. Індустріалізація в УСРР.
5. Колективізація сільського господарства в УСРР. Голодомор 1932-1933 рр.

Самостійна робота 9.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Голодомор в УСРР 1921-1923 рр.
2. Культура Української Соціалістичної Радянської Республіки у роки нової економічної політики.
3. Голодомор в УСРР 1932-1933 рр.

Методичні вказівки

Під час підготовки до теми 9, варто з'ясувати причини запровадження нової економічної політики та її наслідки для України. Створення Союзу Радянських Соціалістичних Республік і участь Української Соціалістичної Радянської Республіки у цьому процесі і які це мало наслідки.

Значну увагу варто зосередити на голодоморах в Українській Соціалістичній Радянській Республіці у 1921-1923 рр. і 1932-1933 рр. Це були величезні трагедії для українського народу. Ці трагічні сторінки пам'ятають і сьогодні. Оскільки основна мета голодомору – це геноцид українського народу, організатором, якого був комуністичний тоталітарний режим (сталінська влада). Рафаель Лемкін прямо назвав злочини сталінського режиму проти української нації геноцидом, тому його ідеї для історичної науки мають важливе значення.

ТЕМА 10. УКРАЇНА НАПЕРЕДОДНІ ТА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ. УКРАЇНА У ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ

Практичне заняття 10.

1. Конституція УРСР 1937 р.
2. Стан культури у радянській Україні у 1930-х рр.
3. Україна у роки Другої світової війни.
4. Культура та духовне життя України у роки війни.
5. Створення першого комп'ютера в Україні.
6. Післявоєнна відбудова та розвиток України 1945-1953 рр. (УРСР – співзасновниця ООН, голодомор 1946-1947 рр., політичне, економічне, соціальне, культурне та духовне життя).

Самостійна робота 10.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Культури у радянській Україні у 1930-х рр.
2. Культура України у роки Другої світової війни.
3. Голодомор в УРСР 1946-1947 рр.

Методичні вказівки

Варто розпочати дослідження з питання про Україну напередодні Другої світової війни, про Український національний рух проти радянської влади. Потім перейти до питання про початок війни та її основні етапи на території України.

У 1945 р. було створено Організацію Об'єднаних Націй, а Українська Радянська Соціалістична Республіка стала співзасновницею цієї міжнародної організації.

Трагічною сторінкою історії українського народу даного періоду був голодомор 1946-1947 рр., розглянути причини та наслідки для України.

Слід розглянути як змінилося політичне, економічне, соціальне, культурне та духовне життя України у післявоєнний період.

ТЕМА 11. УРСР ДОБИ «ВІДЛИГИ», «ЗАСТОЮ» ТА «ПЕРЕБУДОВИ» (1953-1990 РР.)

Практичне заняття 11.

1. Пом'якшення політичного режиму в Україні в середині 1950- на початку 1960-х рр.
2. Промисловість та сільське господарство України у другій половині 1950- першій половині 1960-х рр.
3. Суспільно-політичне життя в Україні в середині 1950-1960-х рр.
4. Культура України у другій половині 1950- першій половині 1960-х рр.
5. Політико-правовий статус УРСР у складі СРСР в середині 1960- на початку 1980-х рр. Конституція УРСР 1978 р.
6. Стан економіки України в середині 1960- на початку 1980-х рр.
7. Етносоціальні процеси і рівень життя в середині 1960- на початку 1980-х рр.
8. Початок «перебудови» в СРСР.
9. Декларація про державний суверенітет України.

Самостійна робота 11.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Культура України у другій половині 1950- першій половині 1960-х рр.
2. Конституція УРСР 1978 р.
3. Історичне значення Декларації про державний суверенітет України 1990 р.

Методичні вказівки

Надати характеристику всім періодам: відлига 1953-1964 рр.; застій (криза радянської системи) 1965-1985 рр.; перебудова 1985-1989 рр.

Зазначити причини прийняття Конституції УРСР 1978 р., розглянути її основні положення та значення для історії України.

Вивчити питання щодо Декларації про державний суверенітет України: передумови прийняття, зміст, значення для українського народу.

ТЕМА 12. ПРОГОЛОШЕННЯ І БУДІВНИЦТВО НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (1990 Р. ПО ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС)

Практичне заняття 12.

1. Конституційний процес в Україні у 1990-х на початку 2000-х рр. Конституція України 1996 р.
2. Основні тенденції розвитку української економіки в 1990-х на початку 2000-х рр.
3. Етносоціальні процеси і рівень життя населення України у 1990-х на початку 2000-х рр.
4. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки незалежної Української держави.
5. Суспільно-політичне життя України в 2005-2023 рр.
6. Соціально-економічний розвиток України з 2005 р. і до тепер.
7. Війна в Україні (лютий 2022 р. і до сьогодення).

Самостійна робота 12.

Підготувати презентацію чи реферат із запропонованих питань:

1. Конституція України 1996 р.
2. Українська культура з 1991 року і до сьогодні.
3. Російське вторгнення в Україну з 24 лютого 2022 р.

Методичні вказівки

Підготувати матеріали щодо Конституція України 1996 р.: передумови підготовки проєкту Конституції України, основні положення (преамбула, 15 розділів, 161 стаття та 16 пунктів перехідних положень), значення основного закону.

Слід згадати події, які відбувалися на сході України з 2014 р. до лютого 2022 р. Варто розкрити питання про повномаштабне вторгнення росії в Україну від 24 лютого 2022 р. (передумови війни, хід війни, наслідки для України і світу).

Особливо варто звернути на воєнні злочини, які вчиняються росією під час війни в Україні сьогодні.

ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Робота по підготовці презентацій (з ілюстраціями) та рефератів складається з кількох етапів:

1. Вибір теми – здобувачу до кожного практичного заняття з «Історії України» пропонується перелік тем для самостійної роботи. Цей перелік не є вичерпним, здобувач може запропонувати свою тему.

2. Вивчення літератури – важливим етапом роботи є опрацювання літератури з обраної теми. Слід орієнтуватися на нові публікації – монографії, підручники, навчальні посібники, наукові та публіцистичні статті, тези доповідей з конференцій чи круглих столів, документи, першоджерела.

3. Складання змісту – вступ (обґрунтувати актуальність вибраної теми на сьогоднішній день), основна частина (логічне викладення матеріалу теми), висновки (має містити власні думки, роздуми щодо обраної теми) і список використаних джерел.

4. Підготовка роботи – робота має відповідати складеному змісту обраної теми, написана літературною мовою, здобувач відповідає за правильність викладених матеріалів та посилання на використані джерела.

5. Оформлення роботи – робота оформляється відповідно до встановленої форми: на аркуші А 4; поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм; шрифт Times New Roman 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5; відступ червоного рядка – 1,25; вирівнювання тексту – за шириною; обсяг тексту – 10-15 сторінок; кожний структурний елемент змісту роботи починається з нової сторінки, назва структурного елемента розташовується по центру рядка і без крапки у кінці; посилання у тексті на джерела зазначають порядковим номером за переліком посилань зі списку використаних джерел.

6. Захист роботи – здобувач має захистити презентацію чи реферат на практичному занятті або під час індивідуальної співбесіди. Після захисту викладач аналізує роботу і виставляє оцінку.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття предмету дисципліни «Історія України».
2. Періодизація дисципліни «Історія України» та її особливості.
3. Історіографія дисципліни «Історія України» та джерельна база для її вивчення.
4. Функції дисципліни «Історія України».
5. Методи та принципи історичних досліджень
6. Завдання та особливості курсу на сучасному етапі розвитку України.
7. Зв'язок курсу «Історія України» з іншими дисциплінами.
8. Утворення Київської Русі.
9. Прийняття християнства в Київській Русі.
10. Зовнішня та внутрішня політика князя Ярослава Мудрого.
11. Причини феодальної роздробленості Київської Русі.
12. Суспільно-політичне і господарське життя Київської Русі.
13. Розвиток культури та освіти Київської Русі.
14. Волинське та Галицьке князівства: виникнення та їх роль в історії України.
15. Князювання Романа Мстиславича.
16. Політика короля Данила.
17. Татаро-монгольська навала.
18. Наслідки золотоординського панування.
19. Розподіл та збереження Галицько-Волинської держави нащадками короля Данила.
20. Культура Галицько-Волинської держави.
21. Вхідження українських земель до складу Литовської держави.
22. Кревська унія 1385 р.
23. Економічний та суспільно-політичний розвиток українських земель у другій половині XIV-XVI ст.
24. Українська культура XIV-XV ст.
25. Виникнення та розвиток запорізького козацтва.
26. Люблінська унія 1569 р.

27. Релігійна ситуація у Польщі в другій половині XVI ст.
28. Берестейська унія 1596 р.
29. Культура України в XVI – першій половині XVII ст.
30. Причини національно-визвольної війни. Перші перемоги.
31. Зборівський мирний договір.
32. Формування української державності.
33. Білоцерківський мирний договір.
34. Переяславська рада 1654 р.
35. Боротьба за незалежність гетьмана І. Мазепи.
36. Гетьман П. Орлик та його Конституція.
37. Перша Малоросійська колегія.
38. Культура України у першій половині XVIII ст.
39. Розклад феодально-кріпосних відносин в Україні.
40. Промислова революція в Україні у другій половині XIX ст. (40-50 рр.).
Скасування кріпосного права.
41. Буржуазні реформи 60-70-х рр. XIX ст. Промисловий розвиток України в пореформений період.
42. Становище Західної України під владою Габсбургів.
43. Селянський рух у Західній Україні. Початок національного відродження в Західній Україні.
44. Революція 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях.
45. Економічний та суспільно-політичний розвиток західноукраїнських земель.
46. Культура України у XIX ст.
47. Плани Антанти і Троїстого союзу відносно України.
48. Головна українська рада та Союз визволення України.
49. Воєнні дії на території України у 1914 р.
50. Воєнні дії на території України у 1915-1917 рр.
51. Українські січові стрільці.
52. Події Лютневої революції в Україні.
53. Утворення Української Центральної Ради, її склад і політична програма.

54. Універсали УЦР.
55. Конституція УНР.
56. Політика Української держави П. Скоропадського.
57. Директорія УНР.
58. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Злука УНР та ЗУНР.
59. Нова економічна політика в Україні та її наслідки. Голодомор 1921-1923 рр.
60. Участь УСРР в утворенні СРСР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу у 1920-1930-х рр.
61. Конституція УСРР 1929 р.
62. Культура УСРР у роки НЕП.
63. Індустріалізація в УСРР.
64. Колективізація сільського господарства в УСРР. Голодомор 1932-1933 рр.
65. Конституція УРСР 1937 р.
66. Стан культури у радянській Україні у 1930-х рр.
67. Україна у роки Другої світової війни.
68. Культура та духовне життя України у роки війни.
69. Створення першого комп'ютера в Україні.
70. Післявоєнна відбудова та розвиток України 1945-1953 рр.
71. УРСР – співзасновниця ООН.
72. Голодомор в Україні у 1946-1947 рр.
73. Політичне, економічне, соціальне, культурне та духовне життя України у післявоєнні часи (1945-1953 рр.).
74. Пом'якшення політичного режиму в Україні в середині 1950- на початку 1960-х рр.
75. Промисловість та сільське господарство України у другій половині 1950- першій половині 1960-х рр.
76. Суспільно-політичне життя в Україні в середині 1950-1960-х рр.
77. Культура України у другій половині 1950- першій половині 1960-х рр.

78. Політико-правовий статус УРСР у складі СРСР в середині 1960- на початку 1980-х рр.
79. Конституція УРСР 1978 р.
80. Стан економіки України в середині 1960- на початку 1980-х рр.
81. Етносоціальні процеси і рівень життя в середині 1960- на початку 1980-х рр.
82. Початок «перебудови» в СРСР.
83. Декларація про державний суверенітет України.
84. Конституційний процес в Україні в 1990-х на початку 2000-х рр. Конституція України 1996 р.
85. Основні тенденції розвитку української економіки в 1990-х на початку 2000-х рр.
86. Етносоціальні процеси і рівень життя населення України в 1990-х на початку 2000-х рр.
87. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки незалежної Української держави.
88. Суспільно-політичне життя України в 2005-2023 рр.
89. Соціально-економічний розвиток України з 2005 р. і до тепер.
90. Війна Росії проти України (лютий 2022 р. і до сьогодення).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Список основних джерел

1. Аніщук Н. В. Історія і перспективи української державності: навч.-метод. посіб. Одеса: Юрид. літ., 2021. – 88 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. Підручник. Видання 7-е, доповнене. К., 2018.
3. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с.
4. Колісник-Гуменюк Ю.І. Історія України та української культури: інтерактивна методи навчання. Навчально-методичний посібник. Львів, Простір-М. Львів. 73 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40935/Interaktyvni%20metody%20navchannia.pdf?sequence=1>
5. Олійник М. П. Історія України: навч. посібник: рекомендовано МОН України. Львів: Новий Світ-2000, 2019. – 264 с.
6. Танцюра В. І. Історія України : навчальний посібник. В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. 2-ге вид., доп. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 536 с.
7. Шершенькова В. А. Інтеграційні процеси радянської України з країнами Центральної та Східної Європи у 1919-1991 роках. Україна на шляху до європейської інтеграції: історико-правовий екскурс: монографія М. Р. Аракелян, Н. В. Єфремова, О. В. Горяга та ін. за заг. кер. М. Р. Аракеляна; МОН України, Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2020. С. 179-198.

Список допоміжних джерел

Спеціальна література

1. Баханов К. Зміст навчального курсу історії України в добу українського національного відродження. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки. 2022. Вип. 2. С. 37-47. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2022_2_5
2. Бондарчук Я. "Енциклопедія історії України": шлях у чверть століття. Я. Бондарчук, Я. Богданьок, Д. Вонсик, М. Ломонос. Вісник Книжкової палати. 2022. № 4. С. 48-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2022_4_10

3. Дмитренко В. А. Культура ранньомодерної України в сучасних історичних студіях. Література та культура Полісся. Серія: Історичні науки. 2020. Вип. 99. С. 238-246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrkm_2021_38_26

4. Єфремова Н. В. До питання історії становлення органів судової влади в Українській Державі за Павла Скоропадського. Актуальні питання юриспруденції: теоретичний та практичний виміри : матеріали Четвертої Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : Сумський національний аграрний університет, 2021. с. 97-100.

5. Єфремова Н. В. Брест-Литовський мирний договір та його роль у правовому регулюванні положення військовополонених на території Української Народної Республіки. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 147-151.

6. Історія України: Хрестоматія. Упоряд. В. М. Литвин; Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>

7. Мельничук Ю. Український театр на шляху до власної ідентичності: історичні передумови, виклики та перспективи. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство. 2021. Вип. 38. С. 151-158.

8. Нємцова Л. О. Історія окремих напрямів музичного мистецтва в Україні у XX столітті. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2021. № 4. С. 150-155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkm_2021_4_28

9. Остапенко Т. О. Договір як джерело приватного права на українських землях Королівства Польського та Речі Посполитої. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) за загальною редакцією С. В.

Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 1. С. 130-133.

10. Остапенко Т. О. Основні напрями проведення судової реформи К. Розумовського в Україні-Гетьманщині 1760–1763 рр. Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 1. С. 170-173.

11. Остапенко Т. О. Проблемні аспекти дослідження процесу створення та джерел Статуту Великого князівства Литовського 1566 р. Правове життя сучасної України: у 2 т.: матер. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса: ВД «Гельветика», 2019. Т. 1. С. 161–164.

12. Семенюк Л. С. Історіософія козацької України у драматичних жанрових формах XVIII ст. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологія. 2021. Вип. 12. С. 120-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2021_12_31

13. Смолій В. А. Українська державність: історичні ретроспекції, сучасні загрози та виклики (стенограма доповіді на засіданні Президії НАН України 31 серпня 2022 р.) Вісник Національної академії наук України. 2022. № 10. С. 26-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2022_10_7

14. Чава І. С. Селянський фактор та причини Української революції другої половини XVII ст. в оцінках польських істориків першої половини XX століття Український селянин. 2020. Вип. 24. С. 103-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrse1_2020_24_21

15. Шершенькова В. А. Загальна характеристика кодифікації законодавства УРСР (50-80-ті рр. XX ст.). Юридичний науковий електронний журнал. № 6. 2023. С. 58-60. URL: http://lsey.org.ua/6_2023/11.pdf

16. Шершенькова В. А., Попсуєнко Л.О. Перша кодифікація права в радянській Україні (20-ті рр. XX ст.) Юридичний науковий електронний журнал. № 4. 2021. С. 82-84. URL: http://www.lsey.org.ua/4_2021/20.pdf

17. Шершенькова В. А., Шершеньков В. С. Кримінальна відповідальність козаків за звичаєвим правом. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття.

2022, (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/18132>

18. Шершенькова В. А., Шершеньков В. С. Правове регулювання органів охорони громадського порядку Західноукраїнської Народної Республіки. Наука та суспільне життя України у епоху глобальних викликів людства у цифрову еру: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) відп. ред. М. Р. Аракелян. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 1. С. 139-141.

19. Шершенькова В. А. Правове регулювання сімейних відносин в Україні (70-80-ті рр. XX ст.). Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень. Міжнародна науково-практична конференція. Одеса, 2023. Т.1. С. 126-129. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/25887>

20. Явір В. А. Історичні витоки унітаризму як форми державного устрою України в конституційно-правових актах. Політикус. 2021. Вип. 1. С. 145-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/polit_2021_1_24

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://dspace.onua.edu.ua> – eNUOLAIR – депозитарій (архів) НУ ОЮА
2. «ExLibris» – <http://exlibris.org.ua/>
3. «Електронна бібліотека Князева» – <http://ebk.net.ua/index.htm/>
4. Портал Національної бібліотеки України ім. Вернадського (НБУВ)
<http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Портал Інституту історії України НАН України <http://www.history.org.ua/>
6. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України.
7. <http://www.lib.com.ua/> – електронна бібліотека

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Вікторія Анатоліївна Шершенькова

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних і самостійних робіт

для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті кібербезпеки та інформаційних технологій галузей знань 12 «Інформаційні технології» і 07 «Управління та адміністрування»

Електронне видання

В авторській редакції

Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 23
Видавець ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
e-mail: fenix-izd@ukr.net